

CUMHURİYET'İN 100. YILI KİTAPLIĞI

100th ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC BOOKS

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ TEKNOLOJİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

*CURRENT APPROACHES IN INFORMATION AND
RECORDS MANAGEMENT TECHNOLOGY IN THE
100TH ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC*

Editörler / Editors: Doç. Dr. Pervin BEZİRCİ, Doç. Dr. Işıl İlknur SERT

**CUMHURİYET’İN 100. YILINDA
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ TEKNOLOJİSİNDE
GÜNCEL YAKLAŞIMLAR**

**CURRENT APPROACHES IN INFORMATION
AND RECORDS MANAGEMENT
TECHNOLOGY IN THE 100TH
ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC**

Editörler / Editors

Doç. Dr. Pervin BEZİRCİ

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi, İstanbul, Türkiye

Doç. Dr. Işıl İlknur SERT

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi, İstanbul, Türkiye

Yayıncı / *Published by*
İstanbul Üniversitesi Yayınevi / *Istanbul University Press*
İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü, 34452 Beyazıt, Fatih / İstanbul - Türkiye

<https://iupress.istanbul.edu.tr>

Cumhuriyet'in 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar / *Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic*

Editörler / *Editors*: Pervin BEZİRCİ, Işıl İlknur SERT

E-ISBN: 978-605-07-1614-6

DOI: 10.26650/B/SS53.2024.015

İstanbul Üniversitesi Yayın No / *Istanbul University Publication No*: 5350

Edebiyat Fakültesi Yayın No / *Faculty of Letters Publication No*: 3493

Online Yayın, Mayıs 2024 / *Published Online in May 2024*

Bu çalışmaya atıfta bulunurken, referansa DOI numarasının dahil edilmesi önerilir.
It is recommended that a reference to the DOI is included when citing this work.

Bu çalışma Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası (CC BY-NC 4.0) lisansı altında online olarak yayındadır.

This work is published online under the terms of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Kitabın telif hakkı bulunmaktadır. Online olarak yayınlanan Creative Commons versiyonu haricinde, yasal istisnalar ve geçerli lisans sözleşmelerinin koşulları dikkate alınmalıdır.

This work is copyrighted. Except for the Creative Commons version published online, the legal exceptions and the terms of the applicable license agreements shall be taken into account.

Bu kitap İstanbul Üniversitesi Yayınevi'nin, Cumhuriyet'in 100. Yılı kitap projesi kapsamında yayınlanmıştır. / *This book was published as part of the Istanbul University Press' 100th Anniversary of the Republic book project.*

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ÖN SÖZ / PREFACE

Ümit KONYA..... x

GİRİŞ / INTRODUCTION

Pervin BEZİRCİ, Işıl İlknur SERT xii

1. KISIM - PART 1

1. BÖLÜM / CHAPTER 1

Türk Kütüphaneciliğinin Gelişiminde Uzman Raporlarının Etkisi

The Effects of Expert Reports on the Development of Turkish Librarianship

Asiye KAKIRMAN YILDIZ 3

2. BÖLÜM / CHAPTER 2

Osmanlı İmparatorluk Yönetim Sisteminin Bilgi Kaynakları: Tahrir Defterleri

Information Sources of the Ottoman Empire System: Tahrir Defterleri

Bilgin AYDIN..... 25

3. BÖLÜM / CHAPTER 3

Türkiye Cumhuriyeti ve Kütüphane Kurumu: Aydınlanma Kavramı Bağlamında Bir Değerlendirme

The Republic of Turkey and the Library Institution: An Assessment in the Context of the

Enlightenment Concept

Bülent YILMAZ..... 41

4. BÖLÜM / CHAPTER 4

Türkiye’de Kütüphanecilik Alanındaki Gelişmeleri Etkileyen Yasalar, Türk ve Yabancı Bilim

İnsanlarının Raporları, Kütüphanecilik Eğitimi

The Developments in the Librarianship in Turkey: Laws, Reports of Turkish and Foreign Scientists,

Librarianship Education

Fatoş SUBAŞIOĞLU 81

5. BÖLÜM / CHAPTER 5

Tarihsel Süreçte Kütüphanecilik Eğitimi ve Türkiye’de Bu Bağlamdaki Sorunlar

Development of Librarianship Education in the Historical Aspect and Problems

Encountered within This Context, in Turkey

Hasan Sacit KESEROĞLU 115

6. BÖLÜM / CHAPTER 6

Dr. Stummvoll’un Ankara’da Açtığı Kütüphanecilik Kursu ve Diğer Kütüphanecilik Etkinlikleri

Library Course and Other Library Activities Opened By Dr. Stummvoll in Ankara

Mehmet Kemal SEVGİSUNAR..... 139

7. BÖLÜM / CHAPTER 7

Evkâf-ı Ümem Târîhi’ne Göre Fetih’ten Cumhuriyet’e İstanbul Vakıf Kütüphaneleri

Istanbul Foundation Libraries from Conquest to the Republic According to the

History of Evkâf-ı Ümem

Rıfat GÜNALAN 171

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

2. KISIM - PART 2

8. BÖLÜM / CHAPTER 8

Türkiye’de Halk Kütüphanelerinde Dönüşen Kullanıcı Hizmetleri: Kültür ve Turizm Bakanlığı 2015-2022 Yılları İdari Faaliyet Raporları Üzerinden Bir Değerlendirme

Transforming User Services in Turkish Public Libraries: An Evaluation Based on the Annual Reports of the Ministry of Culture and Tourism for the Years 2015-2022

Ahmet ALTAY 197

9. BÖLÜM / CHAPTER 9

Google Haritalar’daki Kullanıcı Yorumlarına Yönelik Bir Analiz: Beyazıt Devlet Kütüphanesi Örneği

An Analysis of User Reviews on Google Maps: The Case of the Beyazıt State Library

Ömer DALKIRAN 223

10. BÖLÜM / CHAPTER 10

Güncel Kütüphane Hizmetleri Bağlamında Halk Kütüphanelerinin Özel Gereksinimli Bireylere Etkileri: Harold Washington Kütüphane Merkezi Örneği

The Effects of Public Libraries on Individuals and Groups with Special Needs in the Context of Current Library Services: The Case of Harold Washington Library Center

Pervin BEZİRCİ, Rukiyye HACIFETTAHOĞLU GÜLEÇYÜZ 251

11. BÖLÜM / CHAPTER 11

Millet Kırathanelerinin Halk Kütüphanesi Kullanıcısı Üzerindeki Olumlu Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Merkezefendi Millet Kırathanesi Örneği

An Investigation on the Positive Effects of Millet Kırathanesi on the User of the Public Library: The Example of Merkezefendi Millet Kırathanesi

Ümit KONYA, Şeyma GÜZELDAL 281

3. KISIM - PART 3

12. BÖLÜM / CHAPTER 12

Türkiye’de Kütüphanelerde Hizmet İçi Eğitim Olanakları

In-Service Training Opportunities in Libraries in Turkey

Huriye ÇOLAKLAR 323

13. BÖLÜM / CHAPTER 13

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencilerinin Akademik Yazma Becerilerindeki Gelişim

The Development of Academic Writing Skills of Graduate Students of Information and Management Department

Nermin ÇAKMAK 363

14. BÖLÜM / CHAPTER 14

Bilgi ve Belge Yönetimi Eğitiminde Yeni Eğilimler: Ters-Yüz Sınıf Modeli Bağlamında Bir Uygulama

The New Trends in Information and Records Management Education: An Application in the Context of the Flipped Classroom Model

Semanur ÖZTEMİZ 397

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

4. KISIM - PART 4

15. BÖLÜM / CHAPTER 15

- Dijital Dönüşüm Sürecinde Türkçe Elektronik Kitaplar: Akademisyenlerin Algı ve Tutumları
Turkish Electronic Books in The Digital Transformation Process: Perceptions and Attitudes of Academics
Ayşegül TOK, Pervin BEZİRCİ..... 423

16. BÖLÜM / CHAPTER 16

- Belge Yönetiminde İnsan Hatalarını Azaltmada Yapay Zekânın Rolü
The Role of Artificial Intelligence on Reducing Human Errors in Records Management
Bahattin YALÇINKAYA, Mehmet Oytun CİBAROĞLU 447

17. BÖLÜM / CHAPTER 17

- Yayıncılıkta Dönüşüm ve Araştırma Değerlendirmesi
Transformation in Publishing and Research Evaluation
Burcu Umut ZAN..... 465

18. BÖLÜM / CHAPTER 18

- Bilgi ve Belge Yönetimi Alan Dergilerinin Konu Yönelimleri Üzerine Bir İnceleme
An Investigation on Subject Tendency of Information and Records Management Journals
Burcu YILMAZ KARAHAN, Nevzat ÖZEL 493

19. BÖLÜM / CHAPTER 19

- Bilgi Kaynaklarında Yeni Bir Yaklaşım: Kent Arşivleri
An Investigation on Subject Tendency of Information and Records Management Journals
Dündar ALİKILIÇ..... 513

20. BÖLÜM / CHAPTER 20

- Akademik Yayıncılık İçin Bir Tehdit: Yağmacı Dergiler ve Yayıncılar
A Threat to Academic Publishing: Predatory Journals and Publishers
Fatih CANATA..... 531

21. BÖLÜM / CHAPTER 21

- Digital Aspects of the History of Teaching Turkish Language in Bulgaria
The Case of The Virtual Collection of Bulgarian Manuals, Grammars And Dictionaries For Learning Turkish Language
Milena YORDANOVA, Dimitar VESSELINOV 561

22. BÖLÜM / CHAPTER 22

- Teknolojik Gelişmelerin Koleksiyon ve Bilginin Düzenlenmesine Yansımaları
Reflections of Technological Developments on Collection and Organization of Information
Mustafa BAYTER 575

23. BÖLÜM / CHAPTER 23

- Fonksiyonel Dosya Planının Nitelikleri: Literatüre Dayalı Bir İnceleme
Features of Functional File Plan: A Literature-Based Review
Niyazi ÇİÇEK 611

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

24. BÖLÜM / CHAPTER 24 Araştırma Değerlendirme Yöntemleri ve Yeni Yönelimler <i>Research Evaluation Methods and New Aspects</i> Özlem GÖKKURT DEMİRTEL	635
25. BÖLÜM / CHAPTER 25 Açık Bilim Politikaları ve Üniversite Kütüphanelerine Yansımaları <i>Open Science Policies and Reflections on University Libraries</i> Tülay OĞUZ	657
5. KISIM - PART 5	
26. BÖLÜM / CHAPTER 26 Bilgi Merkezlerindeki Risk Değerlendirme Çalışmalarının ve Acil Durum Planlarının Teknolojik Sistemlerle İş Sürekliliğine Katkısı <i>Contribution of Risk Assessment Studies and Emergency Plans in Information Centers to Business Continuity with Technological Systems</i> Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU	685
27. BÖLÜM / CHAPTER 27 Üniversite Kütüphanelerinde Elektronik Kaynak ve Bütçe Yönetim Sistemleri <i>Electronic Resource and Budget Management Systems in University Libraries</i> Ahmet Faruk BİLGİN, Güssün GÜNEŞ.....	709
28. BÖLÜM / CHAPTER 28 Kütüphaneler İçin Bütçe Yaklaşımları <i>Budget Approaches for Libraries</i> Güssün GÜNEŞ, Abdullah BİRİNCİ.....	735
6. KISIM - PART 6	
29. BÖLÜM / CHAPTER 29 Fikri Mülkiyet Hukukunda Kamuya Ödünç Verme Hakkı <i>Public Lending Right (PLR) in The Intellectual Property Law</i> Dilek CENGİZ	763
30. BÖLÜM / CHAPTER 30 Dijitalleşen Kütüphaneler ve Dijital Kültür <i>Digitalising Libraries and Digital Culture</i> Güler DEMİR	783
31. BÖLÜM / CHAPTER 31 Kurumsal Sürdürülebilirliğin Ön Koşulu Olarak Toplum Temelli Kütüphanecilik <i>Community Based Librarianship as a Prerequisite for Institutional Sustainability</i> Mehmet Ali AKKAYA	807
32. BÖLÜM / CHAPTER 32 Disiplinlerarası Bakış ile Bilgi ve Belge Yönetimi <i>Library and Information Science From an Interdisciplinary Perspective</i> Sacit ARSLANTEKİN	833

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

33. BÖLÜM / CHAPTER 33

Dijital Kültür ve İletişim

Digital Culture and Communication

Semanur ÖZTEMİZ 853

7. KISIM - PART 7

34. BÖLÜM / CHAPTER 34

Metaverse’de Kütüphaneler ve Bilgi Kurumları

Libraries and Information Institutions in the Metaverse

Fidan BAYRAKTUTAN, Sevinç GÜLSEÇEN 883

35. BÖLÜM / CHAPTER 35

Kütüphane 4.0: Kütüphanelerde Yeni Nesil Teknolojiler

Library 4.0: New Generation Technologies in Libraries

Gülten ALIR DERBENT 909

36. BÖLÜM / CHAPTER 36

Dijital Bilgi Okuryazarlığı

Digital Information Literacy

Işıl İlknur SERT 933

37. BÖLÜM / CHAPTER 37

“Tekrarlanabilirlik Krizi” Bağlamında Açık Bilim Girişimi ve Akademik Kütüphanelere Etkisi

The Open Science Initiative in the context of the “Reproducibility Crisis” and Its

Impact on Academic Libraries

Mithat Bayer ZENCİR 945

38. BÖLÜM / CHAPTER 38

Veri Yönetişimi ve Açık Veri Uygulamaları

Data Governance and Open Data Implementations

Şahika EROĞLU 965

39. BÖLÜM / CHAPTER 39

Kütüphanelerde Üst Veri Kalitesinin Değerlendirilmesi

Metadata Quality Assessment in Libraries

Tolga ÇAKMAK 987

40. BÖLÜM / CHAPTER 40

Bilgi Bilimin Kavramsal Çerçevesinde Veri Yönetimi ve Veri Analitiği Uygulamaları

Data Management and Data Analytics Applications in the Conceptual

Framework of Information Science

Özgür KÜLCÜ 1011

ÖN SÖZ

İnsanlığın, toplumların, ülkelerin ve bireysel olarak kişilerin ilerleyebilmesinin en önemli şartının bağımsızlık ve özgürlük olduğu düşüncesi dünyanın her yerinde bir değer olarak kabul edilmektedir. Cumhuriyet ile yönetilmenin, özgürlüğün bir tür ifadesi olarak kabul gördüğü ülkelerde gerçekleşen atılımlar ise insanlık için önemli başarılarla imza atılmasında sağlam bir zemin hazırlamıştır.

Bu anlayışla ve bağımsızlık düşüncesi ile inşa edilen Türkiye Cumhuriyeti, istiklal mücadelemizi zafere ulaştıran birlik ve beraberlik ruhunun büyük eseridir. Cumhuriyet'in anlamını idrak etmek ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarken verdiği çabayı anlamak, ülkemizin geleceği açısından yaşamsal bir öneme sahiptir.

Onuncu Yıl Nutku'nda ifade edildiği gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli, Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürüdür. Ulusal kültürün çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarılması da aynı nutuktaki hedefler arasındadır. Pozitif bilimler ve güzel sanatlar da bu hedefe giden yolda kullanılacak önemli araçlar şeklinde belirtilmiş, milletimizin yüksek karakteri, yorulmaz çalışkanlığı, bilime olan bağlılığı ve güzel sanatlar sevgisini ve milli birlik duygusunu daha geliştirmek için bu araçların kullanılması gerektiğinin altı çizilmiştir. İşte Cumhuriyet, geçen yüzyılda olduğu gibi gelecek yüzyılda da bu ilkeler doğrultusunda milli birlik ve beraberlik duygusu içinde, yerli ve milli unsurların kullanıldığı, kendine yeten ve hatta birçok alanda öncü çalışmalar yapacak kimliğini daha da belirgin şekilde gösterecektir.

Bu çalışmalar için kullanılacak her tür bilgi ve bilgi kaynağı ise kütüphaneler ve arşivler tarafından korunmakta, düzenlenmekte, ülkemizin ve dünyanın hizmetine sunulmaktadır. Yukarıda belirtilen hedefleri gerçekleştirmek için bilgi ve bilimden başka yol yoktur. Ülkemizde son yıllarda özellikle teknoloji alanında yaşanan sevindirici gelişmeler de birikimli olarak ilerleyen bilginin eseridir. Ulusal çapta bilgiyi bir güç olarak kullanamayan toplumlar, uluslararası arenadaki yarışlarda geri kalmakta, çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkamamaktadır.

29 Ekim 2023 tarihinde 100. yıldönümünü kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti'nde geçen yüz yıl içinde birçok alanda olduğu gibi Kütüphanecilik ve Arşivcilik alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Eğitimin kurslardan üniversitelerin çatısı altına geçmesi, kurulan ilk bölümden bugün ulaşılan 14 bölüme dek geçen süre bu alanında verilen çabanın da ne kadar büyük olduğunu gözler önüne sermektedir. 2002 yılından itibaren Kütüphanecilik ve Arşivcilik bölümlerinin birleşmesiyle Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü adını alarak Türkiye Cumhuriyeti içinde hizmet veren binlerce kütüphane ve arşiv için uzman personel yetiştiren eğitim kurumlarımız önemli çalışmalar ortaya koymuşlardır.

Bu çalışmalara bir katkı olması amacıyla, Cumhuriyet'in kuruluşunun 100. Yılı vesilesi ile bölümümüz tarafından hazırlanan, editörlüğünü Doç. Dr. Pervin Bezirci ile Doç. Dr. Işıl İlknur Sert'in üstlendiği "Cumhuriyet'in 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar" başlıklı kitap yoğun emek içeren uzun bir süreçten geçerek yayına hazır hale gelmiştir. 45 yazarın katkısı ile 40 makaleden oluşan ve bölümümüz adına anlamlı bir çalışma olan kitabımıza destek verme nezaketini gösteren değerli yazarlara, hakemlere ve çalışmanın editörlüğünü üstlenen hocalarımıza içtenlikle teşekkür ediyorum.

Bu eserin Bilgi ve Belge Yönetimi alanında çalışanlara ve alanımızla ilgilenen herkese faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ümit KONYA

İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi

Bölüm Başkanı

PREFACE

The concept that independence and freedom constitute fundamental prerequisites for the progress of humanity, societies, nations, and individuals is universally acknowledged as a cornerstone of shared values. The breakthroughs that took place in countries where being governed by a republic is accepted as a kind of expression of freedom, have played a crucial role in achieving significant milestones for humanity.

The Republic of Turkey, constructed upon the principles of unity and solidarity that led to the triumph of our struggle for independence, is a great work of the spirit of unity and solidarity that brought victory to our struggle for independence. Understanding the essence of the Republic and understanding the endeavours of Mustafa Kemal Atatürk in establishing the Republic of Turkey is of vital importance for the future of our country.

As stated in the Tenth Anniversary Speech, the foundation of the Republic of Turkey is Turkish heroism and high Turkish culture. One of the speech's objectives is to elevate national culture above the contemporary civilization level. The speech also underscores the importance of positive sciences and fine arts as essential tools in achieving this aim. It highlights the necessity of utilizing these methods to further cultivate our nation's admirable character, unwavering diligence, dedication to science, appreciation for fine arts, and a sense of national unity. The Republic will show its identity more clearly in the next century, as it did in the last century, with a sense of national unity and solidarity in line with these principles, using local and national elements, being self-sufficient and even carrying out pioneering work in many fields.

For the realization of these aspirations, libraries and archives safeguard and organize all forms of information and knowledge resources, serving both our nation and the global community. Knowledge and science stand as the sole pathways to achieving our goals. The recent advancements in our country, particularly in technology, are a testament to the cumulative progress of knowledge. Societies unable to harness national knowledge fall behind in international competitions and fail to rise above the level of contemporary civilization.

As we celebrate the 100th anniversary of the Republic of Turkey on October 29, 2023, noteworthy developments have occurred in Librarianship and Archiving, paralleling progress in various fields over the past century. The evolution of education, from initial courses to the current 14 departments, highlights the substantial efforts in this field. Since 2002, the merger of the Librarianship and Archiving departments into the Information and Records Management has played a pivotal role in training expert personnel for the myriad libraries and archives serving the Republic of Turkey.

To contribute to these studies, a report was prepared by our department on the occasion of the 100th anniversary of the foundation of the Republic, edited by Assoc. Dr. Pervin Bezirci and Assoc. Prof. Dr. The book titled "Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic", undertaken by Işıl İlknur Sert, has been ready for publication after going through a long and labor-intensive process. I would like to sincerely thank the valuable authors, journal reviewers, and professors who edited the study, and who were kind enough to support our book, which consists of 40 articles with the contributions of 45 authors and is a meaningful work for our department.

We hope that this work will be useful to those who work in the field of Information and Records Management and to everyone interested in our field.

Kind regards,

Prof. Dr. Ümit KONYA

Istanbul University Faculty of Letters

Information and Records Management Department

Head of Department

GİRİŞ

Bilgi ve Belge Yönetimi alanı kütüphaneciliği ve arşivciliği kapsayan, geçmişte uzun yıllar öncesine dayanan; milli hafızayı korumak, evrensel hafızaya katkı sağlamak ve insanlığın ortak değeri olan bilgiyi nesilden nesile ulaştırmak için çalışmalar ortaya koyan bir bilim dalıdır. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kütüphaneler ve arşivler, toplumda eğitimin ve kültürün gelişimini destekleyen, varlıkları sayesinde bilim- de ve sosyal hayatta atılımların yapıldığı çok önemli kurumlardır. Cumhuriyet’in 100. yılını idrak ettiğimiz 2023 ile, Bilgi ve Belge Yönetimi alanı eğitiminin de neredeyse 100 yıllık geçmişini kucaklıyoruz. Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte, milli hafızaya sahip çıkma gereği çerçevesinde kurslar ile verilmeye başlanan ilk eğitimler ve sonrasında üniversitelerde açılan ilgili bölümler sayesinde ortaya konan çalışmalar, ilk kursun açıldığı 1925 yılından bugüne Türkiye’de bu alanda nelerin değiştiğini de gözler önüne sermektedir.

Bilgi ve Belge Yönetimi eğitimi değişip geliştikçe ülkemizdeki kütüphane ve arşivlerin de bina, bütçe, derme, personel ve kullanıcı açısından değişip çağın gerektirdiği şekle dönüştüğünü gözlemlemek mümkündür. Teknoloji ilerledikçe dünyadaki gelişmeleri takip eden kütüphanelerimiz ve arşivlerimiz hem kalıcılıklarını sağlamış hem de temel görevleri olan bilginin birikimli olarak geçmişten geleceğe iletilmesini devam ettirmişlerdir.

Bilgi ve Belge Yönetimi alanı içinde yer alan her kurum çağın gerektirdiği şekilde değişim yaşamak zorundadır. Değişim, dünyadaki her şey için o kadar temeldir ki, güçlü olanın hayatta kalması için gerçekleşen bu varoluş yarışında aşılması gereken en önemli gerçektir. Bu değişmez ilke, pek çok kurumun değişimi daha geniş ve daha derin perspektiflerden anlama ve uygulama mecburiyetinin ardındaki varlık nedeni olabilir. Değişimin vazgeçilmez olan ve sürekli gelişen bilgi teknolojileri bütün kurum ve kuruluşlarda olduğu gibi bilgi merkezlerinde de işlerin kapsamı ve iş yapma biçimlerinin değişmesini zorunlu hale getirmiştir. Günümüzde bilgi merkezleri, teknolojiyi işlerine dâhil etmedikleri sürece başarılı olamamaktadır. Tüm kurumların ortak amacı olan; daha hızlı ve daha kaliteli hizmet ancak teknolojinin hizmet süreçlerinde kusursuz biçimde uygulanması sonucunda gerçekleştirilebilmektedir. Türkiye’deki kütüphaneler ve arşivler de Cumhuriyet’in 100 yılı boyunca tüm unsurlarıyla bu değişimi kökten yaşamış kurumlar arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda, “Cumhuriyet’in 100. Yılında Bilgi ve Belge Yönetimi Teknolojisinde Güncel Yaklaşımlar” isimli kitap çalışmasında Bilgi ve Belge Yönetiminin temel unsurlarını içeren ana başlıklar altında geçmişten günümüze kadar olan teknolojik gelişmelerin alana olan etkilerinin incelenmesi, değerlendirilmesi ve sonuçların ilgili kesimlere fayda sağlaması hedeflenmiştir.

Kitabın hedefine uygun sonuçları elde edebilmek için belirlenen alt başlıklarda çalışma yapmak üzere Türkiye’de çeşitli üniversitelerde bulunan Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümlerinden ve konu ile ilgili farklı disiplinlerden çok sayıda öğretim üyesi yazar olarak davet edilmiş, çalışmaya dâhil olanlar uzmanlık alanlarında katkı sağlamıştır. Bu noktada kitap, Türkiye’deki Bilgi ve Belge Yönetimi öğretim üyelerinin bakış açılarını ve değerlendirmelerini kapsayan, kurumlar arası iş birliği ürünü olan, önemli ve etkin bir niteliğe sahiptir. Aynı zamanda kitapta yüksek lisans ve doktora öğrencilerine de fırsat verilmiş, onlarla yapılan ortak yazarlık çalışmaları kitaba değer katmıştır.

Yapısı ve konusu itibarıyla kapsamlı bir çalışma niteliği taşıyan bu eseri oluşturan, kırk beş yazar imzalı kırk makale, Bilgi ve Belge Yönetimi alanının temel konuları ele alınarak oluşturulan yedi bölüm dâhilinde sunulmuştur. İlk bölümde, Tarihsel Açıdan Bilgi ve Belge Yönetimi başlığı ile alandaki tarihsel arka plan ele alınmış, Osmanlı İmparatorluğu dönemi boyu ve Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk dönemlerindeki durum çeşitli çalışmalarla gözler önüne serilmiştir. İkinci bölümde ise Değişen Teknoloji ve Kullanıcı Hizmetleri ana başlığı altında kullanıcı odaklı yazılara yer verilmiştir. Değişen Teknoloji ve Bilgi Merkezlerinde İnsan Kaynakları adlı üçüncü bölüm, alana katkı sunmak isteyenlerin kütüphaneci ve arşivci adıyla personel olarak yetiştirilmesine odaklanmıştır. Dördüncü bölüm olan Teknolojik Gelişmelerin Koleksiyon ve Teknik Hizmetlere Yansımaları başlığı elektronik bilgi kaynaklarından yapay zekaya, kent arşivlerinden alan dergilerine ve bilginin düzenlenmesinden açık erişime dek çok geniş bir alt konu yelpazesine karşımıza çıkmaktadır. Teknolojik Değişimler: Bilgi Merkezi Binaları ve Bütçe ana başlığı ise kütüphanelerde ve arşivlerde ele alınması gereken acil durum planlarıyla bütçe yönetimi konularına ışık tutmaktadır. Kütüphaneler ve arşivler yapıları gereği insanların eğitim, kültür ve sosyal hayatlarında büyük rol oynadıkları için altıncı bölümde

GİRİŞ

Bilgi ve Belge Yönetiminde Teknolojik Değişimlerin Toplumsal Yansımaları ana başlığı altında konunun önemine dikkat çeken makaleler toplanmaya gayret edilmiştir. Yedinci ve son bölümde ise Bilgi ve Belge Yönetiminde Yeni Eğilimler ana başlığı ile alanda günümüzdeki gelişmeleri ortaya koyan makalelerin yanı sıra gelecekte neler olabileceğine dair ipuçları veren çalışmalar da yer almıştır.

Bilgi ve Belge Yönetimi alanı dışındaki konu uzmanlarının görüşlerine de yer verilen bu kitapta Hukuk ve Bilişim gibi alanlardan uzmanların bakış açılarıyla makaleler zenginleştirilmiş, Sofya Üniversitesi ile yapılan iş birliği sonucu farklı görüşlerin esere renk katması sağlanmıştır.

Yoğun emekle, titiz bir çalışma süreci sonucunda ortaya çıkan bu eserin ele alınan konulara dikkat çekebilmesini, sorunlara çözüm noktasında destek ve yeni çalışmalara esin kaynağı olmasını diliyoruz, Bilgi ve Belge Yönetimi alanında görev yapan bilgi profesyonellerine, akademisyenlere, öğrencilere ve ilgi duyan herkese başvuru kaynağı olabilmesini umuyoruz.

Katkılarıyla ortak eserimizi zenginleştiren kıymetli yazarlarımıza ve çalışmanın başından sonuna kadar sabırla kitaba destek olan kıymetli hakemlerimize içtenlikle teşekkür ediyoruz. Kitabın yayımlanmasını sağlayan, Bilgi ve Belge Yönetimi alan yazınına yeni bir eser kazandıran İstanbul Üniversitesi Yayınevi ekibine emekleri için içten teşekkürlerimizi sunuyor, eserin Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk 100 yılına birebir katkı sunan kütüphane ve arşivlerimize dikkat çekebilmesini ve bu alanla ilgili her bireye faydalı olmasını diliyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti'nin gelecek 100 yılında kütüphane ve arşivlerimizin daha da ön planda olması, eğitim ve kültür zaferlerine atılacak imzalarda daha fazla görev alması temennisiyle...

Saygılarımızla,

Editörler

Doç. Dr. Pervin BEZİRCİ

Doç. Dr. Işıl İlknur SERT

INTRODUCTION

The field of Information and Records Management is a scientific discipline encompassing librarianship and archiving, with a history dating back many years. It is a branch of science that carries out studies to preserve national memory, contribute to universal memory and transmit knowledge, which is the common value of humanity, from generation to generation. Libraries and archives, both globally and in Turkey, are crucial institutions supporting the development of education and culture in society. Their existence facilitates significant advancements in science and social life. As we commemorate the 100th anniversary of the Republic in 2023, we embrace the nearly century-long history of Information and Records Management education. With the establishment of the Republic, the first training started to be given through courses within the framework of the need to preserve the national memory. Subsequent endeavors, facilitated by dedicated departments in the universities, shed light on the transformations in this field in Turkey since 1925, when the first course was opened.

As education in Information and Records Management evolves, it is observable that libraries and archives in our country transform in terms of infrastructure, budget, collection, personnel, and user perspectives, adapting to the requirements of the era. With the advancement of technology, our libraries and archives, which follow the developments in the world, have both ensured their permanence and continued their basic duty of transmitting information from the past to the future.

In the realm of Information and Records Management, every institution is compelled to transform alignment with the demands of the era. The universal nature of change, a fundamental aspect of existence, stands as a paramount reality that entities must surmount for the survival of the fittest. This unyielding principle may serve as the reason for being, prompting numerous institutions to comprehend and implement change from comprehensive and profound perspectives. Information technologies, intrinsic to change and in perpetual evolution, have mandated alterations in the scope and methodologies of operations within information centers, akin to all other institutions and organizations. In the contemporary landscape, the success of information centers hinges on their adept integration of technology into their operations. The shared objective among all institutions is achieving swifter and superior quality service, a feat attainable solely through the flawless application of technology in service processes. Throughout the 100 years of the Republic, libraries and archives in Turkey stand as exemplars of institutions that have undergone radical transformations, embodying all facets of this evolutionary process.

In this context, in the book titled “Current Approaches in Information and Records Management Technology in the 100th Anniversary of the Republic,” the primary objective is to systematically examine and assess the impacts of technological advancements, spanning from historical developments to the present, on the field. This investigation is conducted under main headings that encompass the fundamental elements of Information and Records Management, aiming to provide valuable insights to the relevant segments.

To obtain results in line with the book’s objectives, many faculty members from the Departments of Information and Records Management at various universities in Turkey, as well as scholars from diverse disciplines associated with the subject, contributed as authors. The selected authors were tasked with exploring specific sub-headings identified for the book, and their collective efforts significantly enriched the content. This collaborative approach not only ensures a comprehensive coverage of perspectives but also signifies the book as a noteworthy outcome of inter-institutional cooperation within the field of Information and Records Management in Turkey. At the same time, graduate and doctoral students were also given the opportunity in the book, and the co-authored studies conducted with them added value to the book.

This comprehensive study comprises forty articles contributed by forty-five authors and is organized into seven chapters, each addressing fundamental aspects of the Information and Records Management field. The first chapter delves into the historical backdrop of the field, exploring Information and Records Management from a Historical Perspective. It examines the circumstances during the Ottoman Empire and the early periods of the Republic of Turkey through various studies. In the second section, user-oriented articles are included under the main title of Changing Technology and User Services. The third section, titled Human Resources in Changing Technology and Information Centers, focuses on training those who want to contribute to the field

INTRODUCTION

as librarians and archivists. The fourth chapter, Reflections of Technological Developments on Collections and Technical Services, covers a wide range of subtopics, from electronic information resources to artificial intelligence, from city archives to field journals, and from organizing information to open access. The main title of Technological Changes: Information Center Buildings and Budget sheds light on emergency plans and budget management issues that need to be addressed in libraries and archives. Since libraries and archives play a major role in people's educational, cultural and social lives due to their structure, an effort has been made to collect articles that draw attention to the importance of the subject under the main title of Social Reflections of Technological Changes in Information and Records Management in the sixth chapter. In the seventh and last section, under the main title New Trends in Information and Records Management, there are articles revealing current developments in the field, as well as studies giving clues about what may happen in the future.

In this book, incorporating perspectives from subject experts beyond the realm of Information and Records Management has enriched the articles with insights from fields such as Law and Informatics. Through collaboration with Sofia University, the diverse opinions presented have added vibrancy to the work.

We hope that this work, which was created as a result of intense effort and a meticulous study process, can draw attention to the issues discussed, provide support in solving problems and inspire new studies, and can be a reference source for information professionals, academicians, students and anyone interested in the field of Information and Records Management.

We sincerely thank our valuable authors who enriched our joint work with their contributions and our valuable journal reviewers who patiently supported the book from the beginning to the end of the study. We would like to express our sincere gratitude to the team of Istanbul University Publishing House for their efforts, which enabled the publication of the book and brought new work to the field of Information and Records Management. We hope that the work will draw attention to our libraries and archives, which contributed directly to the first 100 years of the Republic of Turkey, and be useful to every individual interested in this field.

We hope that in the next 100 years of the Republic of Turkey, our libraries and archives will be even more prominent and will take a greater part in signing educational and cultural victories.

Regards,

Editors

Assoc. Dr. Pervin BEZİRCİ

Assoc. Dr. Işıl İlknur SERT

